

Ilona SLABOVÁ

Konstrukce ženskosti v raném novověku

Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2008, 142 s.

Bádání o genderových rolích je už klasickým přístupem historiček a historiků raného novověku, a to i v českém prostředí. Přestože lze říci, že zájem se dnes pomalu přesouvá k poznání maskulinity než feminity, zůstává ještě mnoho heuristických východisek, která mohou přispět do diskuze o očekávaných rolích ženy v raném novověku.

Ilona Slabová se ve své diplomové práci rozhodla využít k poznání konstrukce ženskosti mravokárnou literaturu ze 16. a 17. století. Hned na úvod je třeba říci, že její heuristická práce zaslouží uznání, protože celkem prostudovala dvanáct spisů, zpravidla edičně nezpřístupněných a navíc rozesetých po různých knihovnách. Navíc se neomezila pouze na tyto prameny. V průběhu práce dokázala také využít vydané právní dokumenty (zejména při zamýšlení se o právním postavení ženy v manželství) a také poznatky trestně právních pramenů – knih svědomí – se kterými pracovala ve své bakalářské práci.

Diplomová práce se skládá ze šesti kapitol. V úvodní diplomantka představila metodu své práce, když se hlásí zejména ke konceptu genderu a historické antropologii, a pokusila se zhodnotit dosavadní literaturu k tématu – zejména jde o překlady zahraničních děl syntetického charakteru do češtiny a o domácí produkci. Je třeba konstatovat, že kapitola působí spíše schematicky, jednotlivé tituly jsou představeny popisně namísto jejich kritického zhodnocení a vytěžení pro svou práci. Na druhou stranu diplomantka prokázala, že minimálně domácí literaturu k genderově orientovaným výzkumům poměrně bezpečně zná. Druhá kapitola se potom snaží představit jednotlivé spisy, se kterými Slabová pracovala. Rozdělila si je do dvou skupin – na spisy obecně pojednávající o ženách a na spisy o manželství. U jednotlivých knih se poté strukturovaným způsobem stručně zabývala jejich původem, dedikacemi a obsahem, snad více prostoru mohla věnovat jejich komparaci, ke které se jednou z podkapitol hlásí. Třetí kapitola, kterou stále ještě chápu jako vstup do samotného tématu, věnovala Ilona Slabová pohledům na ženu od starověku až po raný novověk. Zde prokázala, že je schopná pracovat s odbornou literaturou a vytěžit její závěry.

Následující tři kapitoly poté přinášejí výsledky analýzy zmíněných pramenů. Ve čtvrté kapitole se Ilona Slabová postupně věnuje archetypálnímu vnímání ženy, její osobnosti a ty-

picky připisovaným vlastnostem či fyzickým předpokladům. Za přínosné považuji i tabulky, které tuto kapitolu doprovázejí v závěru a které přehledně představují typy zejména staro- a novozákonních žen, které pro jejich konkrétní vlastnosti mravokárci využívali. Další kapitola se zaměřuje na očekávanou výchovu dívek a na postavení manželky, poslední potom věnuje pozornost rituálu uzavírání manželství a manželskému životu. Ačkoliv se na některých místech nevyhne opisnosti, snaží se Ilona Slabová o interpretaci využívaných pramenů, kterou dokáže vhodně podpořit citacemi v poznámkovém aparátu. Závěrem lze shrnout, že diplomantce se podařilo vystihnout určitý ideální obraz ženy ve světle této mravokárné literatury, kterou zároveň chápe jako společenskou normu. Za sympatické také považuji, že si diplomantka uvědomuje hranice takto zvoleného přístupu a závěru navrhuje další zejména heuristická východiska.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit stupněm **výborně**.

Zlatá Koruna 28. 8. 2008

(PhDr. Pavel Král, Ph.D.)